

TÜRKİYE - ÇİN STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

"Sivil Diplomasi Kapasite İnşası:
Sektörel ve Finansal Derinleşme"

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - ÇİN STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme”

(Türkiye - Çin)

Türkiye; 80 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti ise yüzölçümü, 1,4 milyar’a yaklaşan nüfusu, sanayileşme ve teknolojiye elde ettiği ilerleme, büyüyen ve gelişen ekonomisi, doğal kaynakları, Birleşmiş Milletlerdeki veto gücü, Şanghay İşbirliği Örgütü içindeki yeri ve dış politikada geliştirdiği stratejilerle hızla büyüyen ve dünyanın ortaklık kurmak için yoğun çaba sarfettiği bir güç haline dönüşmüştür.

Türk - Çin ilişkileri İpek Yolu vasıtasıyla çok köklü bir tarihi arka plana sahip olup, M.Ö. 2000'lere dayanmaktadır. İkilî temaslar, İpek Yolu vasıtasıyla 1400'lere kadar yoğun şekilde canlılığını korumuştur. Bununla birlikte, iki ülke arasında diplomatik ilişkiler Soğuk Savaş dönemi zorunlulukları nedeniyle ancak 1971 yılında tekrar tesis edilebilmiştir. Çin'in 1979 yılında dışa açılma politikasını başlatmasının ardından, Türkiye ile Çin arasında üst düzey ziyaretler de gerçekleşmeye başlamış, ancak 1985'ten sonra istikrarlı süreç takip edilememiştir. Türkiye-ÇHÇ ilişkileri, siyasi ve ekonomik olarak 2003'te ivme kazanmış, 2009'dan itibaren de her alanda optimum seviyeye ulaşmıştır. 2010 yılında iki ülke Başbakanları'nın onay verdiği stratejik işbirliği belgesi ile ilişkiler ayrı bir boyuta yükselmiştir.

Türkiye ve Çin, Orta Asya ve Orta Doğu da jeopolitik ve güvenlik alanlarında ortak çıkarlara sahiptirler. Enerji güvenliği ve gittikçe artan terörist faaliyetler göz önüne alındığında, bu bölgelerde barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarları için gereklidir. Türkiye ve Çin'in son dönemde yakaladıkları büyüme hızları her iki ülkeyi ekonomik anlamda da birbirlerini daha fazla dikkate almaya zorlamaktadır. Çin için Türkiye Balkanlar ve Avrupa'ya bir çıkış kapısı, Ortadoğu ve Orta Asya'da iyi bir ekonomik ortaktır. Türkiye ise Çin'i siyasi, ekonomik ve güvenlik ile ilgili alanlarda karşılıklı ilişkilerin güçlendirilmesi gereken bir partner olarak görmektedir. Türkiye Asya ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da Çin'in işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. Bu bağlamda Türkiye ŞİÖ'ye büyük bir önem vermektedir. Nitekim, ÇHÇ, RF ve diğer üye ülkelerin desteğiyle, Türkiye Pekin'de düzenlenen son zirvede örgüte diyalog ortağı olarak kabul edilmiştir. Bu sayede, Türkiye, uluslararası ticaretten güvenlik işbirliğine kadar pek çok alanda ilişkilerini daha iyi bir noktaya taşıyabileceğini düşünmekte ve ASEAN gibi uluslararası örgütlerle ilişkilerini yoğunlaştırmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti, 2003 yılı Ocak - Haziran dönemi itibarı ile Japonya ve G. Kore'yi geçerek Asya - Pasifik Ülkeleri arasında Türkiye'nin en büyük ticari partneri haline gelmiştir. Ticaret hacminin artmasına paralel olarak, iki ülke arasındaki ilişkiler ivme kazanmıştır.

Türkiye - Çin ilişkilerindeki en önemli sorun dış ticaretteki makasın Çin lehine gittikçe açılmasıdır. Bu durum ekonomik ve ticari ilişkilerin Hükümetler düzeyinde mercek altına alınması sonucunu doğurmuştur. Dış ticaretimizdeki makasın giderek Çin lehine açılması Çin tarafından kaynaklandığı gibi Türk tarafından da kaynaklanan bazı nedenler mevcuttur.

Çin'in dış ticarete kendine özgü avantajları yanında, Türk işadamlarının bu ülkeye yatırım yapma konusunda çekingen davranmaları da sorunu derinleştirmiştir. Ancak son üç yıllık dönemde gerçekleşen üst düzeyli ziyaretlerde ÇHC'li devlet adamları Çinli şirketleri Türkiye'de yatırıma teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Bu ifadenin kuvveden fiile dönmesi beklenmektedir. ÇHC ayrıca Türkiye'deki enerji ve altyapı projelerine avantajlı finansman imkanları sunmaya başlamıştır.

Türkiye Kıbrıs başta olmak üzere diğer uluslararası sorunlarda BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi olan Çin'in desteğini almaya çalışmıştır. Geçmişe göre ÇHC, Kıbrıs da dahil ülkemizin hassasiyet duyduğu konularda daha duyarlı bir tavır almaktadır. İzleyen dönemde Türkiye'nin uluslararası platformlarda artan etkisine paralel olarak BM, G-20, CICA, ASEAN ve ŞİÖ gibi örgütler bünyesinde iki ülke arasında siyasi, ekonomik, kültürel ve güvenlikle ilgili alanlarda işbirliği imkanı zemini daha da güçlendirilebilecektir.

Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirmektedir. Bu noktada olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Çin ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bunun için de askeri ve kültürel boyut ayrı bir önemi haizdir.

İki ülkenin geldiği nokta "stratejik işbirliği" olarak tanımlanmaktadır. Yine iki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Çin ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; iki ülkeye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır.

Bu bağlamda tüm ekosistemi stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla seferber edip, bir araya getirecek olan **Türkiye - Çin Stratejik Diyalog Programı** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme

Alt Temalar

Sektörel ve Finansal Derinleşme için Perspektifler

İpek Yolu Entegrasyonu ve Türkiye

Güvenlik ve Savunma Sanayii

Yatırım, Ticaret, Altyapı ve Müteahhitlik

Kamu Diplomasisi; Yerel Yönetimler, Sivil Toplum, Düşünce Kuruluşları ve Medya

Devlet Doğasının Değişimi, Beklenti Yönetimi ve Çok Boyutlu Güvenlik

ASEAN Bölgesi, Şangay İşbirliği Örgütü vb ve Asya'da Entegrasyon

Enerji, Su ve Gıda Güvenliği

Bilim ve Teknoloji, Akademi ve Kültür

Orta Doğu - Afrika, Güney ve Orta Asya

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

Program Partnerleri

Türkiye : **TASAM** (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi)

Çin :

Programın İcra Alanı

Türkiye ve Çin

ETKİNLİKLER / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Basın Toplantıları

Türkiye - Çin Forumu (1-2)

Türkiye - Çin Kapasite Ekosistemi Araştırma Projesi

Türkiye - Çin Ekosistemi Platformu

Türkiye - Çin Akil Kişiler Kurulu Toplantıları / Çalışmaları

Program bünyesinde; iki tarafı temsilen ekonomi duayenlerinin ağırlıkta olduğu bir “Türkiye - Çin Akil Kişiler Kurulu” oluşturulması, yılda en az bir defa iki taraflı toplantı yapması ve Program çalışmalarını temelinde etkileşim ve öneriler üretmesi.

Yuvarlak Masa Toplantıları / Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar / Çalışmalar

Kongre(ler)

Sektör Çalıştayları / Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Eğitimler

Yumuşak Güç İnşası Programı

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Karar Alıcılara Briefing Toplantıları

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

TV Programları

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar